

ORAK EKİÇ

[Komünist Enternasyonalın Sekiyonu] Türkiye Komünist Partisinin Merkez Organı

Büyük Dünya İşçileri Birleşmesi

gökyükeli
K. T. M. 17

- 1 — Emperyalizme, irtica ve faşizme karşı kurtuluşları uğrunda çarpışan kahraman İspanya halkına kardeş selamları .
- 2 — Yaşasın S.S.C.B. nde Büyük Sosyalist İnkılabının 19 uncu yıl dönümü. Türk Sovyet dostluğu Türk halkının en derin ve en samımı arzularının bir ifadesidir.
- 3 — Türkiye halkını kendi emperyalist gayelerine âlet etmeği düşünenlere, Türkiyeyi kendi emperyalist emellerine bağlamak hevesinde olanlara Türkiye halkı duş-mandır. Faşist Şahit bunu eyi bilsin .

„Ş a h t , ı n Türkiye de İş i Ne !

Emperyalist faşist Almanya Türkiyeye nufuz etmek gayretile didiniyor. Onlar, nufuzlarını başta iktisaden arkası sıra da siyaseten ve harsen yapmak istiyorlar. Bunu, sistemli ve sinisi bir tarzda yürütmeye çalışıyorlar. Son aylara bakın. Türkiye den „pamak mibaçasında, (!) bu'nmak için gelen heyet. Bunun arkasından, Alman matbuat onun şefinin Türkiyeyi ziyareti. Derken, onun peşi sıra Emden mektep gemisi İstanbul limanına damladı. Hop, bunların arkasından Alman iktisad nazırı Şahit Ankara ya geliyor.

Türk milleti dost sever ve misafir perverdir. Fakat, onun sevdiği dostlar ve candan kabul ettiği misafirler Türkiye nin milli istiklâline göz dikememiş olanlardır. Türk milletini kendi emperyalist gayelerine âlet etmek isteyenlere, Türkiyeyi bir sömürge gibi etmek ve bu maksatla da memleketimizi siyaseten ve iktisaden kendilerine bağlamak hevesinde olanlara Türkiye halkı dost değil düşmandır. Bu gibilerle misafir perverlik göstermez.

İ. k gelenlerin vazifeleri matbuatta ve efkârıumumuda yer hazırlamak. Şahit göreceği işlere sondaj yapmak. Kâr değiliz. Alman faşistlerinin Türkiye de kendilerine para i e usaklar tedarik ettiklerini görmeyecek kadar budaia değiliz. Nab. işte önümüzde „Türkiye - post, gazetesinin başında bulunan Muzaffer adlı adam. Alman faşistlerinin bu ajansı, Türkiye posttan başka, Türk gazetelerinde Alman faşistleri lehine yazlar yazdırıyor. Yazısına, gazetesine ve hattâ muharririne göre, beher yazı için, 30 — 40 lira para veriliyor. Maalesef, bugün Türk matbuatında 20 — 30 liraya Alman faşizminin hesabına yazı yazacak usak ruhlu kimseler vardır. Alman faşistleri bunları satın almak yollarını bulabiliyorlar. Alman faşistleri bol keseden bu paraları ne diye dağtıyorlar ? Paraları okadar bolda harcayacak yer mi buluyorlar ? Gayet basit. Türkiyeye nufuz etmek için ! Onların Emdeni sularımızı şatafata ne diye ziyaret etti ? Umumi hafta ölen Alman askerlerinin kemikleri mezarlarından çıkarılıp ne diye teşhir edildi ? Gayet aşikâr. Türkiye de kendilerine sempati yaratmak için !

Alman milletini açlığa mahkûm eden Hitlerler; Türkiye ihracatının % 60 ı Almanya ya ve ihâlâtının % 50 si Almanya c'ndir, binanalayb bu suretle biz nufuzumuzu Türkiye ye geçiririz sevdasına hiç kapılmıslar. H. le, üç beş soyuzsu satın almakla kendilerine

İspanya Halkı Esir Düşmeyecektir !

Alman ve İtalyan faşist emperyalistlerine satılmış mürtעי cenecalların üretili ordularına karşı dört aydanberi İspanya halkı harbediyor. Bu harp millî — inkılâpçı bir harptir. Kahraman İspanya halkı kurtuluş için savaşıyor. Faşist isyancılarının üstün gelmesi demek, İspanyanın iktisaden, siyaseten ve kültürece sönmü; onun mutasakil bir devlet olarak sukutu, memleket halkının Alman ve İtalyan emperyalizmine esir oluşu demektir.

Kahraman İspanya halkı Madrid varoğlarında yalnız, hem aldattımız ve hem de zor kuvvetile öne sürülmüş Fas askerlerle boğuşuyor; o' yalnız Frankonun soyuz lejyonlarına vuruyor. Kadın — erkek kahraman İspanyol milisleri İtalyan tanklarını, Alman tayarilerine, İtalyan topçularına' Alman zabıterine karşı da harbediyorlar. Bütün dünya faşistleri, hele Alman ve İtalyan faşistleri âletere her yardımcı yapıyorlar. Onlara boğucu gazlar, yakıcı ve yakıcı bombalar gönderiyorlar. İspanyayı yıkıyorlar, İspanya halkını kana boğuyorlar.

Buna karşılık, en başta Sovyetler dünyası olmak üzere, bütün ülkelerin proleterleri ve emekçi halk kit'eleri İspanya çoukarısına, İspanya kadınlarına ve milisieriniz yiyecek, giyecek ve para yardımı yapıyorlar. Çünkü, „İspanyanın faşist reaksiyonierinin eziginden kurtulması yalnız İspanyolların kendi davaları değil, iieri ve müterakkı insanlığın müsterek davasıdır. (Stalin)

„İleri ve müterakkı insanlığa, biz de dahiliz. Yabancı esaretin ve ona kır, sazağın ne demek olduğunu Türkiye halkı çok eyi bilir. Biz bu savaşın atinden geçtik. İspanya halkının kurtuluşu uğrunda ki savaşlarına bizde emilimden gelen maddi ve manevi yardımı gösterelim.

destek yarattıklarına hiç güvenmesinler. Biz bunları halkla teşhir edeceğiz, onlara içimizde nefes aldırmasacağız. Harp kundakçısı, barış duşmanı ve yad ülkeleri esir etmek isteyen Alman faşistleri şunu eyi bilmelidirler :

Kara sultanlığın yerinde yellere esiyor. Türkiye „Enverland, dediğiniz ilke değildir. Eğor olan „herşeyin üstünde, Alman emperyalizminin söygenün emellerini görüyorlarsa, buna karşı biz de HERŞEYİN ÖSTÖNDE MİLLİ İSTİKLÂLMIZI görüyoruz. Bu istiklâl topyekündür : soyuldu, siyasseldir, ekonomik - tir, kültürelldi !

Büyük Proletarya İnkılabı Ve Türkiye nin Millî İstiklâli

Büyük Proletarya İnkılabı 19 yaşına giridi. Rus amelleri başlarında büyük LENİN ödemüğe halde bundan 19 yıl evvel kendi istismarcılarının, ecilerinin hâkimiyetlerine son verdi. Dünyada ilk proletarya devletini kurdu. Kapitalistlerin, patronların, büyük toprak sahiplerin esiri olan Rus ameleli ve köylü memleketin hâkimi ve devletin amiri oldu.

Emperyalist devletler, şahlanan Rus a mele ve köylüsünün bu inkılabını boğmak için ellerinden gelen herşeyi yaptılar. Rusyaya müessâlâh ordular gönderdiler, mürtעי generaler silahlandırdılar. Fakat bütün bu saldırılar amelelerin ve köylülerin kahramanca müdafaları karşısında kırıldı. Kati zaferden sonra bile emperyalist Sovyetlere saldırmak için, provokasyonlar tertibinden bir an geri durmadılar. Sosyalizmin iç düşmanlarını, bugün faşizmin usaklarına kadar inen Troçkistleri küçürttüler. Rus amele ve köylüsüne, cihan harbinin ve uzun vatanış savaşlarının yıkıcı yolları içinden çıkmış harap ve geri bir ülke kalmıştı. Fakat onlar, büyük Leninin ve Stalinin rehberliğinde bütün bu güçlükleri yendiler ve geçen bu 19 yıl zarfında insanlık tarihinde misline tesadüf edilmeyen harikalar yarattılar. Dünya kapitalizmi, tşizlik, açlık ve sefalet içinde yüzen halk kitlelerini istismarın ve faşizmin barbarlığı altında inletirken Sovyet amele ve köylüleri şen ve meut bir hayat yaratmış bulunuyorlar. Dünyanın altıda birini teşkil eden muazzam memleket az bir zaman içinde ecileri memleketler arasına girdi. İnkılâp yalnız milyonların hayat şartlarını değil, onların ruhlarını da değiştirdi. İnsanlığın en yüksek dimağlarında yıllarca yaşayan ideal bir hakikat oldu. Amele sınıfının, uğrunda mücadele ettiği, can verdiği Sosyalizm yenilmez ve geri dönmek bir suretle muzaffer oldu.

Dünyanın en reaksiyoner kuvvetleri, emekçi kitlelerini daha fazla soyak için bütün canavarlıklarını seferber etmiş bulundukları bu devrede Sosyalizm memleketi insanlığına yegâne ümit ve emel olarak parıldıyor. YENİ STALİN ANA YASASI, faşizmin hüner despotizmi karşısında Sovyet demokrasisinin bir abidesi şeklinde yükseliyor.

Faşizm herba hazırlanıyor. Zaf milletleri üzerine kullanmak için behaneler icad ediyor; bu maksatla kanlı ve mürtעי isyanlara kundaklıkların yapıyor. [Sonu sa. 2 sü 3],

Millî İstiklâlimiz Ve Cençlik

Nemleketin yarını, millî istiklâlin sağlanması için bugünün en mühim vazifelerinden biri de gençliğin terbiyesi iştir. Onbeş sene evvel silâh kuvvetle yabancıardan temizlenen bu memleketin yarını bugünün çocuklarına vusandır. Memleketle aldığımız cesaret edecek duşmanlara karşı göğüs gerecek onlardır. Onlar, ne aıl ve hangi ruhta yetiştirilmeli? Evvelâ, memleketin geçmişinden alınan tecrübeleri göz önünde bulundurmak, onun bugünkü ihtiyaçlarına bakmak gerekir. Gençliğin terbiyesi işi, yalnız gösterilen kuhrâmânlıkla, kazanılan zaferi ve elde edilen muvaffakiyetleri değil, aynı zamanda da memleketin noksanlarını, ihtiyaçlarını ve duşmanlarını ona göstermek ve tanıtmak lâzımdır.

Memleketin daha bir sürü ihtiyaçları var; yapılması lâzım gelen daha bir sürü işleri var. Fakat, bütün bunları yapabilmemiz için, her şeyden evvel millî istiklâlimizden emin olmamız ve onu emniyet altına almamız şarttır. Millî istiklâl her işin başıdır. Binaenaleyh, gençliğin terbiyesi işinde ana halkaya o teşkil etmelidir. Dünya her gün harbe bir az daha yaklaşıyor. Yabancı ülkeler fevzi bir din gibi gençliği te'kine çalışan faşist emperyalizm harbe hazırlıyor. Hedeflerinin başında bizim Türkiye'miz olduğunu unutmayalım. Bizim için, Türkiye'nin artık emperyalizm tehlikesinden kurtulmuş bir memleket olduğunu düşünmek tehlikelidir. Bilmek lâzım ki, mütemleke diye haykırın emperyalistlerin hazırlıkları aynı zamanda da bizim millî istiklâlimize karşıdır.

Emperyalistler bir taraftan da iktisadî yollarla ve alttan alta memleketimize sokulmuş gayret ediyorlar. Onlar, İspanya'da yaptıkları gibi bizde de mürteci unsurları, derebeyi artıklarını ayaklandırmak suretille memleketi kan ve ateş boğmak için fırsat kolluyorlar. Matbuatta, devlet teşkilâtlarında ve kültür müesseselerinde adamlar kazanmak, satın almak suretille bizi içiminden vurmağa; gençliği zehirlemeğe, millî istiklâl sevgisini söndürmeğe çalışıyorlar. Bir kelime ile, faşist emperyalistler hem dışarıymızda, hem içimizde bize karşı hazırlanıyorlar. Bu azgın duşmanlara karşı savaş; keakinleştirme ve uyanık davranmak lâzımdır. İşte burada gençliğin vazifesi ve rölü başta gelir. Türk gençleri her şeyden evvel antiemperyalist ve anti faşist olmak mecburiyetindedir. Çünkü, memleketinin ana menfaatlarını bunu icab ettiriyor. Onun en büyük duşmanları Türkiye'nin millî istiklâlinin duşmanlarıdır. Emperyalizmin saldırılarına karşı yarın memleketin müdafasına koçacak olan odur. O, bugünden antiemperyalist ve antifaşist bir ruhta yetiştirilmelidir.

Mekteplerde, üniversitelerde ve diğer gençlik müesseselerinde emperyalizmin ajanlığını yapan profesörler, muallimler, müthassıslar kovulmalıdır. Türk halkı çocuklarını terbiyesi için kendi duşmanlarının elinde bırakamaz. Bizat gençlik bu uğurda mücadeleye girişmeli, bu mücadele bütün Türk gençliğin birleştirilmelidir!

Bu Muhtar Ceza Gözetmeli

«Aynılaşa tabi bir Araplar köyü vardır. Bu köyün muhtarı Arapları Mustafadır. Kuşmarbaz ve ahlaksız bir adamdır. Babasının emelini kumarında ve sefahet âlemlerinde yetiştirir. Babasının varını yığını siliip süpürdüktan sonra köye muhtar oldu. Köyün köy kanununa göre bir bütçesi — köy parası — vardır. Bu köy parası senevi en aşığı 5000 lira tutar. Köyün 5000 lira varidatı olduğu halde halk, köy kanunu müebince, yapılması lâzım ge'çen yolları kendi yaparı köy camine vakfedilen 750 zeytin ağacını köylü timar eder, zeytinleri köylü toplar; hülâsa köyde yapılan her iş anergaya suretille yapılır, badava köylülere yaptırılır, Muhtar Mustafa, köyün parasını kumarında ve sefahat âlemlerinde vurup kâtlamın harcamaktadır. Bundan başka, bu adam kendisine anaparlar çıkarmak gayretile, köy haricindeki köylüleri bile köylülere yaptırır. Ha'bukı, asıl köyün ne suyu, ne mektebi ve ne de hiçbir şeyi var. Yüzlerce yavru köyün çöplüklerinde yuvarlanır. Bu köy halkı atmadan ve daha bir sürü hastalıklardan inanim işlemektedir. Muhtar, hattâ ihtiyar heyeti köye ne bir doktor ayağı bastırıldı, ne de köy kanununun gösterdiği köy işlerini yaptırır. Araplar köyü muhtar Mustafa'nın bir çiftliği olarak mı kalacaktır? Köyü onun kölesi midir?»

Köy kanununun II ci maddesi şöyledir: «Köy muhtarına ve yapacağı işte köy muhtarile birlikte olanların köy işlerinde fenalıkları anlaşılması devlet memuru gibi muhakeme edilir ve ceza görülür». Bu muhtar ceza görmelidir.

Tramvay Şirketinin Soygunculuğuna Son Verilmeli

İstanbul tramvay şirketi — bu yabancı sermaye ve müessesesi — açık soygunculuk yapıyor. Şirket, her amele ve müstahkiminden her ay en aşığı 10 lira bir para cezası kesiyor. Böylelikle amele maşaları 20 — 25 liraya düşüyor. Buna açık soygunculuk derler. Şirket bu işi yapmaka — yani amele ve müstahkimin maşalarını üzerinde oynatarak — vergi kaçaklığı da yapıyor. Böylece, devlet hazineesine girecek paraları kasalarına indiriyor.

Bu yabancı şirket Türkiye amelesini ve halkını sağmal inek mi sanıyor. Bu emici ve soyucu yabancı sermaye İstanbul halkına hangi bir kolaylığı gösteriyor. Kırık dökük arabalarla halkı esip hırsuhuş ediyor. Bilet ücretlerini yükseltmekten başka bir şey düşünmüyor. Ameleyi vahşice soyamaktan başka ne yapıyor. Mektep talebelerimize hayrı dokunacak ucuz biletler pası bile vermiyor. Bu kadar zararı ve hayırsız olan bu şirket artık daha fazla yabancı sermayenin elinde kalmamalıdır.

Halk vapurlarını işlettiği gibi, belediye gehir tramvaylarını da işletebilir. Belediye ve Nafia bakanlığı bu şirketi satın almalıdır. Bu şirketin zararı vucudunda mutlaka kurtulmalıdır. Bu şirketin soygununa mutlaka nihayet verilmelidir.

Tramvay işçilerinin Villayete ve Nafia bakanlığına yaptıkları müracaat kat' olarak gözle alınmalıdır. Halk ve amele bu şirketin tarzıkına artık daha fazla dayanamaz. Bu yabancı şirketin tas'iyetine artık son verilmelidir.

Büyük Proletarya İnkılabı Ve

Türkiyenin

Millî İstiklâli

[DEVAM]

Habş milleti bu azgın vahşetin kurbanı oldu. İspanya halkı bu yüzden kas dövüyor. Sovyetler Birliği zayıf milletlerin birleştik müdafidir. O, insanlığı bu bir cihan harbinde kurtarmak, milletlerin boğazlaşmamasını önüne geçmek için herşey yapıyor. Barışın takımı kabul etmezliği prensisi etrafında bütün barış sever hükümetleri toplayarak barışın korunmasını ve teşkilâtlandırılması işine önyak oluyor. Alınan faşistlerin ve Japon emperyalizmin bütün provokasyonları, hazırlıkları barışa ve Sovyetlere karşı çevirilmiş bulunuyor. Fakat, Sovyetler Birliği, onun yenilmez Kızıl Ordusu ve nihayet Sovyetler Birliğinin yüreklerinde yatsatan dünya emekçileri a s'yalızın müdafası için duşmanlarının tasavvur ettiklerinden çok daha kuvvetli bulunuyorlar. Hudutları amele ve kolhozcu kız askerler tarafından beklenen, dünya emekçilerinin, ezilen milletlerin ve bütün namuslu insanların ümitlerini taşıyan Sovyetler Birliği ameleleri köylülâ büyük STALİN ve onun şanlı partisinin önderliği altında her gün yeni zafer kazanıyor, yeni bir mucize yaratıyor.

XXXXXXXXXXXX

Sovyetler Birliği t'rik günlerinden beri ezilen milletlerin hamisi ve onların kurtuluş hareketlerini; savaşlarının en samimi bir yardımcısıdır. O, zayıf milletlerin millî istiklâllerini korumakta yenilmez bir kuvvet olarak emperyalistlerin karşısına dikilmiş bulunuyor. Bunun en parlak misali, gerek kurtuluş savunusu ve gerek ondan sonra Türkiye'ye gösterdiği yardımlardır. Emperyalistlerin kudurgan ordularına göğüs geren bir inkılâp Türk halkına elini iki uzatan Sovyet amelesi ve onun hükümeti oldu. Türkiye savaşını zafere ulaştırmamızda bu yardımın ne kat'ı bir rol oynadığını her kes bilir. Ve Türk millî rölü bu işi bir zaman unutmaz. Sovyetlerin bu yardımı, zaferimizin kazanılması e sona ermedir. Bu yardım hâlâ devam ediyor. Millî istiklâle gerek haricetin ve dahilden yapılan süikastlarla mücadelede bir Sovyetlerin her zaman yardım ve müzaheretini gördük. Millî istiklâlin iktisadî temellerini kurmak ve memleketi sanayileştirmek hususunda atılan adımlar Sovyetler Birliğinin yardımı ile gerçekleştirildi ve kolaylaştırıldı. Emperyalistlerin aç ve soyguncu tekliflerine karşı onlar bize uyan vadedi ve faizsiz kredi ile para verdiler. Bize fabrikalar kurdular.

Türkiyenin beyenimlil siyasetteki rolünü ve ehemmiyetinin büyümesine Sovyetler bütün gayretleriyle yardım ettiler. Bu sayede bugün bu temin edilmiş bulunuyor. Sovyetler Birliği bizim millî istiklâlimizin en sağlam ve en sadık müdafidir ve Türk milleti Sovyetler Birliğinin en candan dostudur. Emperyalistlerin karşısında o, kendi millî istiklâlinin emniyetini aynı zamanda böyle büyük ve samimi bir dostla malik bulunmasında hissederiyor.

Türkiye hükümetinin Sovyetlerle olan dostluk münasabeti Türk halkının en derin ve en samimi arzularının bir ifadesidir. Bu münasabet her sahada derinleşmeli ve genişlemelidir.

**800 Amele — 3000 can — işlerinden çıkan amelelerin tekrar işe alınmaları —
nın teminini hükümetten ister.**

**Bir kadın ve bir erkek amele yaralandı. Yaralananlar ve buna sebebiyet veren depo
sahibi hakkında kanunî takibat yapılmalıdır.**

**Nemli Mithat, hastaneye kaldırılan amelelerin yevmiyelerini ödemeye ve onlara
tazminat vermeğe mecbur tutulmalıdır.**

Nemli Mithat, 3000 Canı Nasıl Açığa Mahkûm Edebilir!

İstanbul Ticaret Odası birinci reisi Mithat Nemli, Ahırkapıdaki bütün deposunda çalışmış 800 ameleyi kapıdışı etti. Yani: amelelerin haklarını vermeye, onları dilediği gibi cezarek maksadile — depoda iş olduğu halde — l o k a t yapıtı. Bu zorba ve keyfi hareketin iç yüzünü açıklamaktadır.

Nemli Mithatın Ahırkapıdaki bütün deposu bir ahırdan daha beterdir. Amele herbat sıhhi şartlar içinde çalışıyor. Amelenin Haber gazetesine yazdıkları bir mektupta şöyle deniliyor: "... 800 amelelin yıkancak bir yeri yok tur... İçecek suyu yoktur... 800 kişi üstü açık dengecek bir yere doldurulmuştur. Gayet pis bir yerde iki üç delik mağraba ile su içiliyor... Bu ağır sıhhi şartlar içinde çalışan amelelin yarısı veremlidir... Depoda, amelelin oturup yemecek yiyeceği bir yer bile yoktur. Öyleki, amele ögile yemeklerini sokak ortasında yemeğe mecbur kalıyor..."

Amelelin isteklerinden biri, bu pis ve ağır sıhhat şartlarının düzeltilmesidir. İkinci istekleri, pek düşük olan yevmiyelerin artırılması; gündeliklerin 120 kuruşa çıkarılması. İşçilerin diğer bir isteği de — gündeliklerin 7 günden 7 güne verilmesi. Aylardan bedir amele bu istekler üzerinde ayak diremiştir. Amelelin bu gayet açık ve haklı olan istekleri ve ısrarları üzerine depo sahibi bir kaç mağraba aldı. Gayrişahi şartları düzelteceğini vaad etti. Yevmiyelerine zanaatçıların, hattâ gündelikleri haftadan haftaya vermeğe güya yanaştı. Fakat bütün bunları yerine getirmedi. Fakat kazanmak ve işi sıvasklamak istedi. Amma, amele ne kuruluş ve ne de bos vaat istiyordu. Amelelin avutmakla meselelin içinden çıkamayacağını gören patron işi zora bindirdi. Amelelin bu tabii isteklerini oca çıkarmak için, lokaut yaptı. Hem nasıl bir lokaut: zorla polis ve

jandarma marifetile. Ameleyi yıldırarak gayetile, patron işi velvete verdi. Sağa sola telefonları ederek, kamyonlarla polisi ve jandarmayı depoda doldurdu. Amelelin üzerine polisleri saldırdı. Amelelerin yaralanmasına ve sakatlanmasına sebebiyet verdi.

Kurnaz ve hilekâr patron kendisini yana çekip ameleyi polise karşı karşıya bırakmak istiyor. Sanki, amele, yevmiyelerin haftadan haftaya verilmesini polisten talep ediyor. Mithat nemli ne yaparsa yapsın, ameleleri provokasyon kaptıramamıştır. Amelelin tesanüdü-nü kıramamıştır. 800 kişi bir tek kişi gibi hareket etmiştir. Hale kadın işçilerin atılabilirliği ve erkek arkadaşlarının yardımını candan ve kuvvetli olmuştur.

Mithat Nemli yevmiye ameleleri değil ekfârî umumiyeli ve gazeteleri de tehit ediyor. Ortalığa korku salmak istiyor. Akşam gazetesine yazdığı mektuba bakın; "Ahırkapı deposunda tahaddüs eden ve matbuatımıza fazla izam olunan ve hattâ bazı gazetelerde mahiyeti büsbütün tahrif edilen vak'ın... hakkı sebeplerini bir tediyе şekli ve tarzından ziyade daha başka m a n b a l a r d a aramak lazım... Bu meseleye elyevm zabıtamız elkoymuş bulunuyor..."

Bay Mithat nemli, ne "izama" edilmiş? Ne "tahrif, ediliş" için altında ne varmış? Üç-üç altında buzağı mı! Ne? Dalavera ile temize mi çıkacakmış. Amelelin ve halkın nefretini kazanan Nemli bu ağır kabalığı işi kimi sürküteceksin. Amele isteklerinde temamiliktedir. Talepleri açıktır. Nemli mithat, 800 ameleleri değil, çocuk çocuğu ile beraber 3000 canı açığa mahkûm ediyor. Bundan ötürü, halkta, kanunlarda, gazetelerde de, vicdan olan ve Türkiyenin refahını isteyen her kes ameleden yanadır.

İşçinin Sağlığını Ve Sıhhatını Korumak.

Türk işçisinin sağlığını korumak, Türkiyenin refahını yükseltmektir. Müreffeh ve meşur bir Türkiye, Türk işçisinin sıhhatile, sağ işle ilgili pek bağlıdır.

Türkiyede işletme yerlerinin pek çoğu, hemen hemen ekseriyeti sıhhi şartları haiz değildir. İş yerlerinde işçilerin sağlığını koruma tertibatları hemen hemen yok gibidir. Bu yüzden sık sık kazalar oluyor. Hele sıhhi şartları sormayın. Nah, işte Mithat nemlinin Ahırkapıdaki bütün deposu. Hiç bir sıhhi şart yok. Ne sıhhi aptesaneleri var, ne temiz kaplarla verilen içecek suyu var, ne el yüz yıkayacak yer var, ne de insan gibi yemek yiyecek bir salonu var. Amelelin işte paydoslanarak yarım saat dinlenmesi için hiç bir yer yok. Öyle iskemle, masa, tahta sıralar, ventilyasyon v.s. tertibatı asama... Hattâ pek çok işletmelerde ne bir doktor ve ne de en iltidai bir ecza dolabı var. Bazı işletmelerde sözde bir

doktor bulunur. Fakat bunların ekserisi, patronun emrine bekdarlar. Ne amelelin sıhhatile ve ne de çalışma yerinin sıhhi şartları ilâ-kadar olurlar.

Rutubetli, havasız, ıskız yerlerde işçi çalıştırılmaz. Nikotinin, zehirleyici maddelerin içinde çalışan işçilerin sıhhatile kimse oymayamaz. Tütün depolarında, fabrika ve atelyelerinde çalışan amelelin ekserisi verem oluyor. İş sahibinin bu gibi ameleyle söz ve panzehiri ilaçlar vermesi lâzımdır. İş sahibinin işçiyе ıhbası sıbisesi vermesi şarttır. Yeriye ve işine göre iş sahibinin ameleye gözlük, oldiven, çizme ve saire vermesi zaruridir.

İşçinin kanunu meriyet mevkiine girmeden diye, patronlar firat bu firatlar deyip amelelin en iltidai sıhhat şartlarından bile mahrum ediyorlar. Patronların keyfi uğruva ve menfaatları hesabına Türk işçisinin sağlığı ayaklar altına alınmaz.

Peşin İş Peşin Ücret!

Yeni çıkan iş kanununun 19 uncu maddesi şöyledir:

"İş ücreti, en geç haftada bir tedavülî mecburi para ile ödenir..."

Bazı işletmeler, atelye ve tütün depoları, hele dokuma fabrikaları amele yevmiyelerini vakti zamanında vermezler. Daıma işçi ücretlerini kasalarında tutarlar. Bu parayı ellerinde zeldiği kadar fazla işletmek isterler. Amele ücretlerini pek kepezece ve geç verelerinin baında Süreyya paşa fabrikası gelir. Adanada Ziraat menaucat fabrikası aynı işi yapar. Tütün depoları her zaman amelelin yevmiyeleri geç verir. Fıçık kemine dayanan Süreyya paşa amelelinin grevi bu yüzden oldu. Nemli Mithat bütün patronlardan başını çıkıttı. İş ücretlerini haftadan haftaya verememek için lokaut yaptı, 800 işçiyi kapı dışarı etti.

Amele yevmiyeleri zaten kıt. Bu kıt yevmiye ile amele yarı aç yarı gıplak kalıyor. Bunun üzerine bir de hak ettiği yevmiye geç verilirse amele büsbütün sefil oluyor. Amele veresiye yi-yor, veresiye alıyor. Bakkala furuncuya borçlanıyor. Zaten hayat pahalı. Veresiye aldığı için, her şey onun büsbütün pahalıya mal oluyor. Her gün furuncuya, bakkala amelelin gırtlığına sarılıyor. Bu şartlar içinde, ameleler gayet haklı ve pek tabii olarak yevmiyesini en kısa zamanda almak ister. Neden amelelin alınıntı teri patronun kasasında dursun. Neden, amele bu yüzden perişanlık çeksin. Şu haklı söz götürmez: Peşin iş peşin ücret.

İşçi Müdafaasız Brakılmamalıdır.

Yeni çıkan ve gelecek yıl meriyete geçecek olan iş kanununun bazı maddelerinin sonradan değiştirilebileceğini devlet adamları mühtelif vesilelerle söylemişlerdir. Böyle bir değişikliğe ne kadar lüzum ve ihtiyaç olduğunu son Ahırkapı hâdisesi açıkça gösterdi. Bu kanun, grevi de, lokautu da yasak ediyor. Lokaut patronun elinde bir tehit ve tarruz silâhidir. Fakat grev, gündeliği ile geçinen amelelin patrona karşı bir müdafa vasıtasıdır.

Ahırkapı bütün işçileri niçin sokağa attılar? Haftalarca yevmiyatsız kalıpta kendilerinde aç, diyecek kadar bir kuvvet bujukları için mi? Nemli Mithata ve onu bu işte haklı bulanlara göre Türk işçisinin bu kadarcıkta mı bir hak yoktu? Patronun, lokaut yasasına ne derecede kadar tabii olacağı meydandırdı. Nemli Mithat, çalışmaları günele atı yevmiyelerini talep eden ve çalışmak isteyen ameleleri zorla ve sıhhi kuvvetle dışarı döktü. Sonunda da işe istarengiz bir renk vermeğe salıdı; bu behane ile de amelelin basılarından işten tüşütünü çıkardı.

Nemli maddesi gibiler bu behaneleri her zaman leit edecek ve iltidailerinde ameleli işçiyi düşküteceklerdir. Kendilerini haklı çıkaracaklardır da. Bu vamyet karışısında amelelin bir müdafa silâhi kalıyor: GREV.

Hükümet iş kanununun diğer grev yasasını amele lehine değiştirmelidir.

Esnaf Cemiyet- lerinde

Türkiyede bir sürü esnaf cemiyetleri vardır. Bu cemiyetlerin zabiri bölünelerine bakarsanız: patron, usta, kalfa çırak ve amele hep bir aradadır. Fakat bu cemiyetlerin hemen hemen hepsinin başında üç beş kodamane patron vardır. Esnaf cemiyetlerinin idaresini ellerine alan bu gibi unsurlar asıl esnaf kitlelerini ve emelelerini menfaatlerini ve isteklerini ayaklarına altına alıyorlar; sırf kendi çıkarları hissinin iş görüyorlar.

Patronla ameleyi bir araya getiren bir teşekkülde her zaman menfaat ayrıklıkları vardır. Bunların istekleri biri diğerine aykırı düşer. Fakat bir çok noktalarla küçük esnaf emelelerini menfaatları ve istekleri birbirine yakındır. Hatta onlar, baz isteklerini beraber müdafaa ederler. Bu cihet için öze. Bizim burada incelemek istediğimiz mesele şudur.

Esnaf cemiyetlerinde bir sürü yolsuzluklar ve suistimaller tevallî ediyordur. Bu yolsuzlukları yapanlar, cemiyet idarecilerinin başına geçen patronlardır. Meselâ İstanbul Terziler Cemiyetini alalım: Belediye müfettişlerinin ve Ticaret Odası müraakiplerinin yapmış oldukları tetkikatlar, bu cemiyetin idare heyetinin yapmış olduğu bir sürü yolsuzlukları meydana çıkardı. Birincisi, idare heyeti intihaplarının dalaverane olduğu; ikincisi, intihaplara bütün cemiyet âzaları kitlelerinin itirazı ettirilmediği; üçüncüsü, cemiyetin kasasındaki paraları idare heyetinin suistimal ettiği. Cemiyetin iki yıllık bütçesinden 8000 lira ansfor edilmiş. Cemiyetlerin esnaf idare heyeti de 12 - 13 bin lira yedi. Diğer cemiyetlerde de bu gibi haller tekrar ediyordur. Terziler cemiyetinin hesapları tetkik edilince çok enteresan bir nokta ortaya çıktı. Bu cemiyetin değiştirilen reisi Halid Ali şöyle diyor:

"Hiç bir yolsuzluk yaptığımız yok. Hesaplarımız açıktır. Senavi vâridatımız 3 bin kübür liradır... Bu para şöyle harcandı: Ayda 60 liradan senede 720 lira kâtipi umumiye, 720 lira muhasebeciye, 480 lira kâtiibe, ayda 15 şer liradan 360 lira iki tahsilâdara, yine bunlara senede % 20 den 600 lira, 400 lira yedi kira, 30 lira kurtuluş için. Yekûn 3310 lira."

"Ook ne güzel hesap. 3 bin lira gelir, 3310 lira masraf. Bu ne demektir? Terziler cemiyeti bunun için mi kuruldu? Cemiyetin gayesi reis, kâtip, tahsilâdarlar beslemek için midir? Böyle olduktan sonra, bu cemiyetin esnaf kitlelerine ve amelelerine ne faydası vardır. Halukibi cemiyet hiçte üç beş kişiyi beslemek için kurulmamıştır. Sonra, 3 bin lira geliri olan cemiyet nasıl oluyor 3310 lira masraf yapıyor. Bu Halid Alinin yaptığı suistimal böyle fazla ile nasıl kapanıyor (17). Büyük bir kumaş tüccarı olan Halid Ali ne de güzel (1) hesap veriyor."

Bu çeşit yolsuzluklar ve bu gibi adamlar esnaf kitlelerini ve ameleyi cemiyetten sutyordur. Hatta onlarda cemiyetin kendilerine zararlı olduğu kanaatinde uyandırıyor. Esnaf cemiyetlerinin mutlakla işlahî ikâmîdir. Evvelâ, kitle cemiyetlerinin idare heyetlerini doğrudan doğruya serbestçe seçmelidir. Al şu rey pusulasına, al şu sandığa, diyerek intihab yapılmaz. Böyle körkörüne seçki, kitlede cemiyete karşı alâkasızlık ve itimadsızlık uyandırır. İkincisi, cemiyetlerin idare heyetleri hayati umumiyenin, kitlenin karışında hesap veremelidir. Cemiyete aza olmak, yalnız ona

Kanlı Bir Nazariye Ve Tatbikatı

"İrk ve ictimal bioloji argüvi" isimli faşist mecmuasında Alman hava nezaretine mensup binbaş: Zuhlyand şöyle diyor:

"Hava bombardümanları ırkların işlahî için en iyi bir vasıtadır."

Bu barbar faşist bu kanlı nazariye-yi şöyle devam ettiriyor: "İrkî iraiyetleri bayağı ve aşağı olanlar daima şehirlerin alçak muntakalarında otururlar. İhtiyetleri yüksek sayılan onlar şehirlerin yüksek semtlerinde yaşırlar... Hava hücumlarından daha ziyade halkın bayağı tabakaları zarar görür. Çünkü, halkın en kesif olduğu muntakalar daha ziyade bu bayağı unsurların yaşadıkları yerlerdir... Hava bombardümanları bu yerleri temizler..."

Gazetelerin İspanyaya ait verdikleri haberlerde şu satırları var:

"Aşa tıyareler Madritin amele mahalelerini bombalıyorlar... 15 âs tıyareleri şehri bombardüman etmiştir. Amele mahalleri yanıyor... 7 âs tıyareleri düşürülmüştür. Diğer bombardüman tıyareleri "Yünkers, ve "Haynkel, markalı Alman tıyareleridir... Düşürülen tıyarelerin pilotları Alman faşistlerdir... Alman faşistlerinin "İrk nazariyesi, işte böyle tatbik ediliyor."

Madritin

"Düşmesini,

Bekleyenler

Sakarya'da, Haymana'da, Dumlupınar'da, Altıntaş'ta, Afyonun sarı ve yalın yamaçlarında "emperyalizimle, itilâf ordularları; Konyada, Zilede, Bursa, Kocaeli ve Balıkesir semtlerinde" mürteci Delibaşlar, Anzavurlarla "kahraman Türk milleti kurtuluş için, zafer için, mustakil ve müreffeh Türkiye için çarpışırken emperyalizm, ictimal ajârları ortaya her gün şu havadisi yayıyorlar: "Ankara düştü... Ankara düşüyor..."

İnkilâpî Türk halkının istiklâl aşkını baltalamaya matuf olan bu ses - irticain, caaretin, "gerillig" zesi idi. Bu sesin tıpkısını, bu havadisin aynısını yine duymaya başladık. Hemde kimden, Cumhuriyet gazetesinin havadis başlıkla rından: "Medit düştü... Madrit düşüyor..."

Madrit düşebilir. Fakat bunu arzu edenlerin sevini, İspanya, Bursa, Es - kişehirin düşmesinden zevk duyanların sevini kadar sürmeyecektir. Kahraman İspanya halkı mukaffir çıkacaktır!

İspanya devleti değildir. İş yalnız sard toplamak olan bir cemiyet neye yarar. Cemiyetlerinin muntazam toplantıları, ictimaları yapılmalı. Kitlenin derdleri, istekleri sorulmalı. Böyle olmadıkça, tabii kitle ona her bakan. Esnaf cemiyetlerinin başından tüffeli unsurlar uzaklaştırılmalı.

Unutmamak lâzımdır ki, bütün bunları yapmak daha ziyade cemiyet azaletinin aktif faaliyetlerinde bağlıdır.

Bu Adam, Susturulmalıdır

Memleketimizde çıkan gazete ve mecmualardaki muharrirlerin yazılarını okumadığımız kadar okumaya gayret ediyoruz. Bu yazıların yazılarında bir vatan sevelik görülebilir. Yani, memleketi emperyalizmin zincirlerinden kurtarırlar onlar da yazılarla yardımlar yapıyorlar; memleketi daha ileri götürmeğe gayret ediyorlar. Bu gayretlerini emperyalizme, faşizme ve faşizm ajanlarına saldırıyorlar. Bu gibi ileri yazıları okurken, hâlikaten memlet namına sevinç duyuyoruz. Fakat, mâleef Türk matbuat ve inkılâbına yarasmaz yazıları da okumuyoruz değil. Evet okuyoruz. Hemde nefretle. Bu gibi yazılarınca en başında Peyami Safa denilen faşist sazkaleci gelir. Bu adamın bütün yazılarını okuyoruz. Eger okuyorsanız, tabii görmüşünüzdür. Bu adam memleketi faşizmin zehrini yaymağa yeteniyor. Bakın faşistleri ve faşizmi nasıl müdafaa ediyor:

"...Almanya Hitler zamanında Almanya olmuştur... Alman faşistleri... medenidirler... Şöhretinin etkilerinde bir çok düşman efaneleri sürüklenen Hitler rejimi... Bu memleketinde... müstahşil zor - la makine başına iten sufi tedbirlere hiç lüzüm yoktur, diyor."

Evet! Alman milleti Hitler zamanında aklık ve ırzak sıkıntısı çkiyor. Mecburi iş kampları Hitler zamanında kuruldu. Gençler ve mektep talebeleri Hitler zamanında esir gibi yollarda çalıştırılıyor. İşsizler göle gibi, boğaz tokluğuna büyük çiftlik sahiplerinin topraklarında iteltiliyor. İnsanlık dâimeğinin en yüksek verimlerini teğkil eden kitaplar sokaklarda Hitler zamanında yakıldı. Evet, Hitler zamanında Alman torakları teçrit kamplarına doludur. Balta ile idam ezanını Hitler rejimi kurdu. Alman milletinin en iyi evlatları - 200 000 kişi - Hitler zamanında faşist müdanelerinde iliyordu. Evet, İspanya halkının tepesinde patlayan şlim bombaları faşist, medaniyeti, nin kanlı sesidir. İşte "Hitler rejiminin etkilerinde" böyle "şöhret efaneleri", sürükleniyor.

Faşizm: harptir. Faşizm barış düşmanıdır. Faşist orduların tanklarının tekerlekleriyle müdafasız Habeş halkını çiyerken, Musulini Romada top arabaları altında "bir sult taraftarıysın" diye anıyordu. Bu da mi efane! Dünyayı kan ve ateşle böğmek, yad ükeleri sepmektir, zâif milletleri esir etmek için tepeden tırnağa kadar Hitlerlerin işlahendikâri de mi efane!

Peyami Safa bütün bu hakikatları "efane" yaparak Türk halkını afyonlu - yor. Böylelikle Türk halkını emperyalizmin ve İrticainin ölüme üç çöktürmek istiyor. Fakat, Peyami Safa ve onun gibi yanzılar Türk halkı kapılmayacak kadar teçrebellidir. Çünkü, Türk halkının emperyalizme, İttisak karşı kahramancılık - zü kaslar hâik kuramamıştır. Bu uğurda dökülecek kan o, her zaman damarlarında aktıyor.

Peyami Safa gibi yanzılara Türk matbuatında işe. Arkı bunlar susturulmalıdır.